

Tisztelt Bírótársaim!
Tisztelt Országos Bírói Tanács!

Az Igazságügyi Minisztérium (a továbbiakban: IM) által kezdeményezett, az Országos Bírói Tanács (a továbbiakban: OBT) 2024. november 20-i ülésén támogatott (a továbbiakban: OBT döntés), és azóta a felek által aláírt négyoldalú megállapodás (a továbbiakban: „megállapodás”) ügyében fordulok Önökhöz. Szeretném előre bocsátani, hogy a Fővárosi Ítéltábla bírájaként a kollégánk, dr. Fatalin Judit nyílt levelét támogató nyilatkozatot korábban már aláírtam. Az abban foglaltakkal ma is egyetértek, ennek ellenére azért fordulok a saját nevemben, önállóan is a nyilvánossághoz, mert a fent említett levél és nyilatkozat nem fejezi elég plasztikusan azt a felháborodást, melyet az elvileg engem is képviselő OBT döntésével kapcsolatban érzek. Továbbá úgy érzékelem, hogy az elmúlt napok eseményei (a Magyar Bírói Egyesület (a továbbiakban: MABIE) honlapján szaporodó nyílt levelek (<https://mabie.hu/berjavaslat/felhivas-velemenynyilvanitasra-csatlakozo-nyilatkozatok-megku-eldesere>), az OBT Elnöke által újpesti látogatásán elmondottokról szivárgó információk (https://hvg.hu/360/20241128_biroi-fuggetlenseg-OBT-elnoke-Szabo-Peter-megallapodas), az OBT rendkívüli ülésének összehívása 2024. december 3. napjára (https://obt-jud.hu/sites/default/files/ulesek/Napirend_2024.12.03.pdf), Fővárosi Törvényszék tanácselnökének lemondása (https://hvg.hu/itthon/20241129_lemondott-biro-laczo-adrienn), stb.) tovább fokozták, vagy legalábbis egyre nyilvánvalóbban tükrözik az eddig csendes többség elégedetlenségét. De egyúttal felvetik annak lehetőségét is, hogy a történetek ezúttal esetleg nem maradnak következmények nélkül. Éppen ezért, a helyes következmények levonásáról való közös gondolkodás érdekében fordulok Önökhöz, mindenkire.

Azt nem kívánom – és nem is tudnám – további érvekkel alátámasztani, hogy döntés miért téves, mert ezt az előttem szólók már kielégítő részletességgel megtették. Az amúgy is mindenki által ismert részletek ismertetése nélkül a történeteket mindössze tömören összefoglalom a következők szerint: Valamit (ti.: méltó bírói-igazságügyi alkalmazotti fizetés, lásd: a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 35. § (4) bekezdés), amely alanyi jogon, ellenszolgáltatás nélkül jár nekünk (lásd: a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 4. §), és amit előbb-utóbb úgyis ingyen megkaptunk volna (lásd: más társadalmi alrendszerek korábbi béralku folyamatait), azt – illetőleg attól (lásd: Országos Bírói Hivatal (a továbbiakban: OBH)-OBT-MABIE bérjavaslat) lényegesen kevesebbet (lásd: „megállapodás” II.3 pontja) – az OBT megvásárolta számunkra egy olyan féltől (IM), aki annak teljesítésére önmagában jogosulatlan és képtelen, valami olyasmért (ti.: bírói függetlenség) cserébe, ami elvileg nem eladó (lásd: Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdés). Tette mindezt anélkül, hogy az igazságszolgáltatás működéséhez szükséges források biztosítása szerepelne a feladatai között (lásd: Bszi. 103. §). Ez ugyanis kizárólag törvényhozás és a végrehajtó hatalom kötelessége. Az igazságszolgáltatási rendszer szereplőinek (OBH, OBT, bíróságok, stb.) kizárólag annyi a feladata, hogy az előbbieket által rendelkezésükre bocsátott – elégséges vagy elégtelen – források észszerű és hatékony felhasználásával a lehetőségekhez képest maximális minőségű és mennyiségű (igazság)szolgáltatást nyújtsanak. Csak ez utóbbiért tartozik felelősséggel az OBT, a biztosított források esetleges elégtelen voltáért azonban nem. Az OBT tehát teljesen téves szerepfelfogás alapján hozott egy indokolatlan, szükségtelen és rossz döntést.

De legyünk igazságosak! Az OBT döntés melletti érvként szokták felhozni az igazságügyi alkalmazottakért, a rendszer működőképességéért való felelősséget. Egyrészt a fentiek szerint ennek nincs jogszabályi alapja, ez kizárólag a végrehajtó hatalom és a törvényhozás

felelőssége. Másrészt az évek óta hiába várt béremelés elmaradása miatt a legnehezebb helyzetben lévő igazságügyi alkalmazottakért érzett, és a megállapodás II.5. pontjában is deklarált aggodalmat mint az OBT döntés motivációját hihetőbbé tette volna, ha az OBT a 196/2024. (XI. 6.) számú határozatával a keletkezett személyi és dologi megtakarításait nem a bírák szakmai tevékenységének, hanem az igazságügyi alkalmazottak, bírósági fogalmazók és titkárok egyszeri támogatására javasolja fordítani... De ez a kisebb hiba, ami – legalább részben – orvosolható, ha Dr. Tóth Beáta törvényszéki tanácselnök javaslatának megfelelően minden olyan bíró kollega, aki ezt megengedheti, a Bírósági Dolgozók Egymásért Alapítvány 11794015-21445688 számú számlájára átutalja a kapott pénzt azzal a rendelkezéssel, hogy az összeg kizárólag igazságügyi alkalmazottak támogatására használható fel.

Azonban nem ez a fő probléma, hanem az, hogy az OBT döntés nem egyszerűen egy tárgyalás taktikailag, szakmailag, erkölcsileg, esetleg jogilag is hibás, jogosultság hiányában meghozott döntés, hanem az egész bírói kar becsületén ejtett hatalmas, szégyenletes és letörölhetetlen folt. A laikus közönség számára ugyanis minden bizonnyal úgy tűnik, hogy az OBT döntés az egész bírói kar képviseletében született, valamennyiünk, vagy legalábbis a többség akaratát, álláspontját tükrözi. Úgy gondolják, hogy a bírói függetlenség a bírói kar egésze számára nem kiemelten fontos, alku tárgyát képezheti, áruba bocsátható, pusztá formáság. Innen már csak egyetlen logikai lépés, hogy mindezt a bírói munka lényegére, az egyes ügyekben folytatott ítélkező tevékenységünkre is vonatkoztassák... Ez pedig a bíróságokba vetett társadalmi bizalom súlyos és gyors erózióját fogja okozni. Az OBT döntés tehát rendkívüli módon sértő minden, a szakmáját komolyan vevő, elhivatott, hajlíthatatlan, megalkuvást nem ismerő, becsületos bíró számára. Az OBT döntés sötét árnyéka minden bíróra vetül.

Egy hibás döntés sok esetben helyre hozható, és a tévedés tényének pusztá beismerése enyhíti a következményeket. De az OBT döntés rendkívüli jelentőségére és súlyára tekintettel ez most nem elegendő! Helyesnek tartanám, ha az OBT Elnöke tetteinek konzekvenciáit belátva élne a Bszi. 89/B. § (1) bekezdés b) pontjában biztosított lehetőséggel, és lemondana elnöki megbízatásáról. Ennek hiányában álláspontom szerint az OBT-nek nem marad más lehetősége, mint a Bszi. 89/B. § (1) bekezdés d) pontja és (4) bekezdése szerinti határozatával felmenteni őt.

Továbbá véleményem szerint az elégedetlenség mértékéből ítélve, a bírói függetlenségről alkotott és a szavazataikkal deklarált álláspontjuk miatt olyan jelentősen sérült az egész OBT legitimitása, hogy hogy annak – vagy legalább morzsáinak – visszaszerzése érdekében a „megállapodás” aláírására igennel szavazó választott OBT tagoknak a Bszi. 111. § (1) bekezdés c) pontja szerint le kellene mondaniuk tagságukról.

Budapest, 2024. november 29.

dr. Örkényi László